Poštnina plačana v gotovini. Izhaja štirinajstdnevno.

OBRTNIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjeništvo za izdajo lista „Obrtnik" (Lovro Pičman). Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15. Naročnina znaša: za celo leto . . . . 30·— Din za pol leta . . . . . 15·— „ posamezna številka . . 1·50 „

V slogi in edinstvu vsega Jugoslovanskega obrtništva je uspeh!

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik dipl. teh. A. Kunstler. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto I. Ljubljana, dne 1. novembra 1932. Štev. 16.

Potvarjanje obrtniških podpisov v »Obrtnem Vestniku«

Na pobudo in pritožbe obrtnikov iz raznih krajev Dravske banovine, smo pokrenili poizvedovanje, kdo so oni, ki so napisali članke v št. 42—43 O. V. in jih podpisali. Hoteli smo tudi izvedeti, zakaj so oni te članke napisali proti svojemu lastnemu stanu. Rezultat poizvedbe je sledeč:

G. Hrastelj Peter, mizarski mojster iz Laškega, kateri je bil podpisan kot pisec članka „Slovenski obrtniki, bodimo si na jasnem", in katerega je priobčil O. V. št. 42—43 z dne 21. oktobra nam je izjavil sledeče: „Oni članek, katerega je podpisal g. Radovan iz Št. Jerneja v O. V., mi je prebral g. dr. Koce že 12. X. t. l. in me je prosil ter rotil, da naj pristanem jaz Hrastelj Peter na podpis tega članka, če ga bodo priobčili v O. V. Jaz sem to energično prepovedal, da se priobči podpis pod takim člankom, katerega jaz ne pišem. To sem tudi pisal ponovno g. Kocetu. Ko sem bral v O. V. članek „Slovenski obrtniki bodimo si na jasnem", sem ta moj falsifiran podpis takoj naznanil g. Holobarju v Celje in povedal sem to svojevolno izrabljanje mojega imena v O. V. tudi g. Peternelu iz Laškega. Torej sem jaz dvakrat prepovedal objavo mojega podpisa, za članek, ki ga je podpisal g. Radovan. Za članek, ki je sedaj objavljen pod mojim imenom v O. V. pa nisem vedel toliko časa, dokler ga nisem bral v listu priobčenega."

G. Franc Radovan, ključavničarski mojster in načelnik kolektivne obrtne zadruge v Št. Jerneju, kateri je bil podpisan kot pisec članka: „Kdo ne more biti več zastopnik malega obrtnika" v št. 42—43 O. V. z dne 21./X. 1932, nam je podal sledečo izjavo: „Jaz sem nekoč omenil, da naj bi se uredile neke zadeve pri kleparski zadrugi v Ljubljani in to radi vajencev. Članka pa, ki je v O. V. št. 42—43 z dne 21./X. 1932. jaz nisem nikoli pisal niti me ni nikoli kdo vprašal, če se sme kak članek z mojim podpisom napisati in priobčit v tem listu. Članek „Kdo ne more biti več zastopnik malega obrtnika", kjer se napada obrtništvo in njih boj za stanovsko osamosvojitev, sem pa bral šele dne 28./X. 1932. ko mi ga je pokazal g. Pičman in dipl. teh. Kunstler v O. V. Jaz nisem pristal na podpis, zato smatram to da se me je po O. V. grdo izrabilo za protiobrtniško delo. G. Rebeka, katerega se mi v tem članku pripisuje kot mojega prijatelja, pa osebno niti ne poznam.

Obe tukajšnji izjavi gospoda Hrastelja in gospoda Radovana sta podpisani pred pričami. Zločin podpisavati obrtnike pod članki, katerih niso pisali ali privolili podpisati se kaznuje po § 65 tiskovnega zakona, kateri § se glasi: „Kdor neresnično objavi besedilo z čigarkoli podpisom, pa se ugotovi, da ga podpisana oseba ni pooblastila, postaviti njen podpis, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do treh let.

Razgovor med g. Radovanom, Pičmanom in Kunstlerjem

Z ozirom na članek v „Obrtnem vestniku" št. 42. in 43. pod imenom g. Franc Radovana, ključav. mojster in načelnik Kolektivne zadruge, Št. Jernej, sva posetila imenovanega in ga vprašala kaj ga je napotilo, da je napisal tozadevni članek in, kje je dobil tako podlago, kajti z besedilom tega članka bi se moral potruditi že precej dober paragrafar. Obenem pa sva ga tudi vprašala, kaj ima pravzaprav proti g. Pičmanu, da je napisal ta članek. G. Radovan naju začudeno pogleda in pravi: „Nekaj sem slišal od tega članka, čital ga pa še sploh nisem." Nato mu dava v roke „Obrtni vestnik" ter čita in čita in zmaje z glavo ter pravi: „O tem jaz sploh nič ne vem, tozadevno nisem niti s kom govoril, tem manj pa, da bi jaz ta članek spisal, kajti to bi bilo za mene kot podeželskega obrtnika res ogromno delo in bi se moral žrtvovati več dni, končno bi pa tega sploh ne spravil skupaj, ker niti ne poznam vseh tozadevnih razmer." Na vprašanje, **ako je res tak zaščitnik g. Rebeka naju zopet začudeno pogleda in pravi, da g. Rebeka niti osebno ne pozna in tudi ni mnogo slišal o njem, govoril z njim pa še sploh ni nikoli.** Istotako tudi naju gori imenovanih ni poznal in še do tega časa ni govoril z nikomur. G. Radovana sva vprašala, ako se z člankom v „Obrtnem vestniku" strinja, a on nam odločno zavrne: „Nikakor ne, jaz najstrožje obsojam in protestiram, da se tako nesramno izrablja ime podeželskega obrtnika za take stvari, tam pa, kjer bi bilo res treba pomagati podeželskemu obrtniku ni nikogar, da bi mu pomagal in se zavzel zanj, tako kakor bi bilo potrebno in umestno. Nato smo se razgovarjali prijateljsko o splošnem obrtniškem stališču ter mu stavimo vprašanje s pripombo, da se nama ne gre za to, pridobiti ga za ločeno ali skupno zbornico, pač pa da mu hočemo povedati svoje mnenje in nam naj on pove svoje stališče, kaj smatra za bolje. Nato pravi, da bi sam želel zvedeti kaj je bolje in da se do sedaj ni ogreval ne za eno, ne za drugo stran, ker še ni imel prilike o tem mnogo slišati. Vsekakor pa ima željo, da bi bilo obrtništvo čim bolj zavedno in edino ter si osamosvojilo **močno svojo obrtniško organizacijo, v kateri naj obrtnik gospodari sam.** Enako tudi želi, da naj se razna obrtniška zavarovanja vseh vrst in od obrtniških vplačil vseh vrst regulira res enkrat že tako, da bo dobil tudi podeželski obrtnik vsaj nekaj od tega, kar mora vplačati, ne pa samo to, da bi podeželski obrtnik plačeval, iz katerih prispevkov se v mestih gradijo mogočne palače, od česar mi podeželski obrtniki nimamo nobene koristi, ter se človek skoro boji prestopiti njih prag, ne pa da bi še upal kaj zahtevati. Dalje pravi: „Ko sem bil pred kratkim v Ljubljani sem se z nekaterimi razgovarjal, da bi bilo dobro, ako bi se uredilo tako, da bi razni vajenci od mojstrov iz dežele, ki pripadajo strokovnim zadrugam v Ljubljani, katere obsegajo bivšo ljubljansko oblast ali pa celo banovino vsled velikih stroškov in gmotnega položaja tako od strani vajencev in mojstrov, delal pomočniško preizkušnjo pri najbližjih komisjah in zadrugah ter da ne bi bilo potrebno za vse to hoditi v Ljubljano. V ostalem pa pripominjam, da kar se tiče v listih glede te borbe sploh nisem zadosti čital, pa naj si bo to v enem ali drugem listu. Povdarjam še enkrat samo to, da želim, naj se napravi končno za obrtnike res kaj dobrega in se ustanovi tako organizacijo, da nas bode zmožna ščititi tako glede davkov, posebno pa glede šušmarjev, katere se vedno premalo kaznuje in razumljivo, če bi se to dalo doseči več v ločenih zbornicah, tedaj bi se tudi pridružil za sistem istih. Treba je le, da pridete med nas in nas potrebno informirate in nam v resnici kaj pomagate.

Pripomba uredništva: Gornji razgovor prinašamo vsled tega, da bodo čitatelji videli, kako nesramnih in podlih dejanj se poslužujejo okrog „Obrtnega Vestnika" in kako hočejo poštenega in iskrenega podeželskega obrtnika izrabljati za svoja umazana dejanja in tako delati razdor med obrtništvom, da bi ja ostalo obrtništvo razcepljeno in bi tako par gg. izigravalo celokupno obrtništvo obeh taborov, pa naj si bo, da je po enostranskem prepričanju pristaš ločenih ali skupnih zbornic.

Mi vemo dobro, da je obrtništvo, celokupno 100% za ločeno zbornico, razen par tistih, ki hočejo imeti veliko besedo in mastna korita na račun splošnega obrtništva. Pristaši ločenih zbornic niso nikdar in nikjer trdili, da pristaši obrtniki skupnih zbornic niso pravi Jugoslovani, povdarjamo pa na tem mestu, da dober in pravi Jugoslovan ne bi smel obrtništva tako izrabljati in pisati člankov, kakor so na prvi in drugi strani „Obrtnega Vestnika" št. 40, 41, 42 in 43.

Upamo, da s tem preprečimo nadaljnjo grdo izrabljanje obrtništva po gotovih intrigantih po O. V. in bi priporočali gg. dr. Pretnarju, Rebeku in dr. Kocetu, da napišejo v list kaj stvarnega in koristnega za splošno obrtništvo.

Iz člankov v zadnjem O. V. pa je razvidno in ugotavljamo, da jih obrtniki niso pisali, pač pa so jih pisale neobrtniške roke in, dokler bodo imeli prostora taki v listu, ki se še sicer imenuje „Obrtni Vestnik", toliko časa slovensko obrtništvo ne bo prišlo do zaželjenih uspehov.

Iz zgoraj navedenega in iz raznih člankov v „Obrtnem Vestniku", objavljenih v 40. do 43. številki, kakor tudi najbrže iz prejšnjih, se na sedanjo ugotovitev potvarjanja podpisov na članke, ki sta jih najbrže spisala gg. dr. Pretnar in dr. Koce, je sedaj lahko vsakomur razvidno in jasno, v koliko je „Obrtni Vestnik" strokoven list in zaščitnik obrtništva. Dalje je pa tudi razvidno, koliki in kakšni obrtniki pišejo v „Obrtni Vestnik".

Opozarjamo vse tovariše ter vse obrtne zadruge in društva, da izda Društvo jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino

„ŽEPNI KOLEDAR"

za leto 1933. Prijave za oglase in naročnino sprejema gori imenovano društvo.

Vseban ovinski obrtniški zbor

(Nadaljevanje.)

Zemaljski savez zanatliskih udruženja v Beogradu je tozadevno izdal izpod peresa dr. Dimitrije Mišiča stvarno brošuro, ki se nekoliko širše bavi z vprašanjem obrtno-socijalnega zavarovanja obrtnika. Ker brošura predstavlja praktičen načrt za izvedbo bodočega zavarovanja, bi bilo prav priporočljivo, da se zadruge, društva in tudi posamezniki z njo seznanijo. V naslednjem pa hočem iznesti samo jedro in osnovo tega, kako je zamišljeno obrtniško zavarovanje in kaj je vzrok, da obrtnik hoče biti zavarovan.

Obrtniki! Obrtnice! Naša dolžnost je, da rabimo le domače in le obrtniške izdelke.

Vprašanje socijalnega zavarovanja pred vojno ni bilo tako važno, kakor je danes. Danes se hoče obrtništvo razviti bolj samostojno, kat pa včasih, ko je večina obrtnikov imelo poleg svojega obrta tudi še posestvo ter so deloma živeli od zemlje, deloma pa od svoje obrti. Obrtniško življenje je bilo tedaj bolj enostavno, zato se je od njih zahtevalo sorazmerno malo dajatev. V časih slabega zaposlenja je živel obrtnik od pridelkov svoje zemlje ter se ukvarjal mnogo v svojem kmetijstvu. Toda čas, napredek in razmah industrije, specijalizacija obrtov stavlja danes vse druge zahteve na obrtnika, kot nekoč, ko je bila trgovina razvita, konkurenca poštena in znosna, strojna produkcija skoraj nepoznana in tudi takih industrijskih izdelkov nismo poznali, ki bi tako močno posegali v ročno obrt, kakor danes.

V zapadnih državah, kjer je obrt še bolj razvita kakor pri nas in je tudi organizacijska zaščita obrtnika popolnejša, zamoremo dobiti jasnejšo sliko potreb in pogojev, po katerih gre obrtništvo za osamosvojitvijo in samopomočjo. Kakor drugod, tako se tudi pri nas skuša zaščititi obrtniški stan in ga preskrbeti za slučaje nezgod, bolezni in smrti. Ali vse to dosedaj pri nas obstoječe organizacije še nimajo pravega elastičnega življenja, njih ustroj je pomanjkljiv, zaščita obrtnika je minimalna in še to, kar imamo, se nanaša samo na obrtnika, ne pa na njegovo družino — ženo in otroke. Kaj se neštetokrat zgodi, ko umre mož, oče-obrtnik. Vsi preostali so siromaki prepuščeni na milost in nemilost prihodnosti.

Živimo v novi dobi, v času strojev in elektrike, življenje gre hitrejše, sebičnost je večja, materijelnih dobrot manj in vsak obrtnik je danes lahko srečen in zadovoljen če ima le vsakdanji kruh. Le malo je tako preskrbljenih, da morejo brez skrbi gledati v bodočnost, še manj pa jih je, ki morejo reči, da so preskrbljeni za starost. Zato je nujno potrebno, da se uredi obrtniško bolniško in starostno zavarovanje. Če mora obrtnik skrbeti za zavarovanje svojih uslužbencev, tembolj ga veže sveta moralna dolžnost, da zavaruje sebe in svojo družino za slučaj nezgode, bolezni ali smrti. Danes je tembolj kot kdaj potrebno, da se združi obrtništvo v močno in enotno silo.

Znane so Vam borbe, znano Vam je iz preteklosti, v kako težkih časih živi obrtniški pokret, veste kake ogromne ovire in pregrade moramo premostit v času, ko je naš namen združiti vse obrtništvo v močno enoto. Ko imamo to ogromno in važno, težko in obenem idealno delo kot materijalen dobrobit našega obrtnika pred seboj, se nam je zopet pojavila ovira v tem, da se to zavarovanje ustvarja brez sodelovanja obrtništva. Soc. obrt. vprašanje se more rešiti le skupno v bratski solidarnosti z vsemi obrtniki v državi. Prišli smo do prepričanja, da le v samostojni obrtniški slogi je moč in le skupno obrtništvo bo zmoglo to tako važno in ogromno delo, kakor je socijalno zavarovanje obrtnika. Na najvišjih mestih žele enotnosti, pa ne samo enotnosti nekaterih grup plemena ali prijateljev, ampak enotnosti in bratske sloge vseh zvestih Jugoslovanov, med katerimi naj bo predvsem naše obrtništvo častno zastopano. Ogromna večina obrtništva je v glavnih obrisih že pristala na socijalno zavarovanje, tako tudi mi v slučaju, če je zasigurana obrtniku samouprava nad po obrtništvu vplačanim denarjem.

Ta sila in ta moč mora imeti res obrtniško upravo, obrtniško dušo in srce, mora imeti razumevanje in sposobnost, da skrbi za slučaj nezgode, bolezni in smrti za obrtnika in njegove ostale in to v toliko, da jim je omogočena eksistenca.

To bodemo imenovali nato **obrtniško zavarovanje!**

Svoječasno smo delali pri petrolejkah in izključno le na roko, danes nam elektrika sveti in goni stroje. Za vse to je treba denarja. Obrtnik, ki danes nima moderno in tehnično urejeno delavnico ni zmožen konkurirati. Toda zgoraj navedenim vzrokom bi se dalo odpomoči z obrtniškim zavarovanjem, a to potom vplačanega kapitala, ki naj bi po drugi strani nudil obrtništvu pod zadostno garancijo kredite iz zavarovalnega fonda.

Danes se dela le za zaščito kmeta. Mnogo držav se trudi, kako pomoči kmetu, a kako odpomoči obrtniku, ki je zašel v plačilne težkoče, na to pa se nič ne misli. Ali ni tisti, ki ustvarja dobrine in potrebe narodu od najenostavnejšega obuvala do najmodernejših palač in razkošja steber nacijonalne zavesti, ter zvest plačnik vseh javnih dajatev, zato upam, da se ne bo nihče čudil, ako dvignemo svoj glas po zaščiti. Danes obstoji obvezno obrtniško zavarovanje na Portugalskem, Švedskem, Romuniji, Danskem, Angleškem, Irskem, Novem Zelandu in v Avstraliji. Neobvezno zavarovanje obstoji v Franciji, Nemčiji, v Švici in na Bolgarskem.

Z zavarovanjem obrtništva bi se dvignile dve osnovne dobrine:

Socijalna skrb za ves obrtni stan, ki mu je potrebno zaščite in osnovanje fondov iz samih obrtniških sredstev za pobijanje industrijske konkurence proti malemu obrtniku.

S tem bi bilo obrtništvo rešeno težke skrbi, ki ga spremlja, to je preskrba za stara leta in podeljevanje kreditov po nizkih obrestih.

Govoriti podrobno o tem zavarovanju, bi bilo preobširno. Zato navedem samo glavne točke zavarovanja, katere bi bilo danes odobriti:

1. Obrtno zavarovanje naj se izvrši po banovinah avtonomno.
2. Obrtno zavarovanje naj nadzoruje Obrtna zbornica pod nadzorstvom bana, upravo pa imajo v rokah izključno obrtniki, izvoljeni od zavarovancev.
3. Obrtništvo samo ima odločiti in upravljati „Obrtniški zavarovalni fond".
4. Zavarovanje naj bo obvezno.
5. Zavarovanje naj bode za slučaj bolezni, starosti in smrti in za nezgode in naj bodo zavarovane tudi žene in mladoletni otroci.
6. Zaslišijo naj se obrtne organizacije o mnenju za obrtniško zavarovanje na sledeč način: Naša obrtna zbornica naj izdela osnutek in pojasnila o obrtniškem zavarovanju vse zbrano v priročni knjižici, kjer bo strokovno izdelana podlaga zakona. To knjižico se mora poslati vsem obrtnim zadrugam in društvom, da jo njeni člani dodobra proučijo. Šele po tem obveznem pretehtanju zainteresirancev naj se napravi osnutek zakona.

Predlogi, ki jih je stavil govornik g. Šimenc Ivan v obliki resolucije na zbor, so bili soglasno sprejeti.

Mnenja sem nadalje, da bi pri obrtniškem zavarovanju imela tudi država sama poleg tega, da poskrbi z zakonsko podlago za socijalno zavarovanje obrtnika, tudi nalogo, da z materijalne strani udari temelje temu zavarovanju s tem, da prispeva v ta namen k osnovnemu kapitalu s primerno denarno podporo.

Preko 200.000 samostojnih obrtnikov v naši državi predstavlja velik del srednjega stanu ter ga mora smatrati za najčistejši nacijonalni element našega mestnega, kakor podeželskega prebivalstva. Njemu pripada takorekoč pionirstvo ujedinjenja našega naroda. Obrtništvo je bilo prvo, ki si je preko vseh starih političnih borb in zagrizenosti podalo roke brez ozira na vero ali pokrajinsko pripadnost. Na raznih kongresih in konferencah, ki so se vršile se je vselej povdarjala solidarnost celokupnega našega obrtništva. Zato pričakujemo, da bo tudi država znala ceniti obrtniško zavest in patriotizem.

Tudi današnje zborovanje je viden dokaz, da smo obrtniki v vsej Jugoslaviji sporazumni in polni bratske ljubezni. To naj bo slika našega poštenega dela in poštenih, odkritih misli.

Uverjeni smo, da bo država v tem pogledu priskočila obrtniku pri položitvi njegovih osnovnih socijalnih stebrov na pomoč, ker tudi obrtnik je prvi, ki vselej razume in izpolni svoje dolžnosti do nje. V Nemčiji prispeva n. pr. država 20 do 25% vseh vplačanih vsot. Če to dosežemo pri nas, potem lahko računamo na uspeh.

Žuljave so naše roke in tudi pred silo krize ne klonimo. Mi hočemo, da se nam da zakon, ki ga pridna in poštena roka zasluži. Pozdravljam Vas in kličem: **v delu je zmaga, v slogi je moč!**

Predsednik zbora g. Lovro Pičman se v imenu zborovalcev toplo zahvali poročevalcu za njegov lep in izčrpen referat ter poda nato besedo g. Emilu More-tu, sodavičarskemu mojstru iz Ljubljane, ki izvaja:

„Za vsakega obrtnika je potrebno in koristno, da je organiziran, ker v skupnosti je moč in uspeh. Če hočemo mi obrtniki imeti svojo organizacijo, se pravi, da moramo imeti samo obrtniško organizacijo, ki ne sme poznati nobenega strankarstva, ter tudi politično ne sme biti vezana na katerokoli stran. Mi moramo z našo obrtniško organizacijo stati v neposrednem stiku z narodom in državo brez posredovalcev. Politično vprašanje in prepričanje pa moramo prepustiti privatnemu življenju posameznika.

Društvo jugoslovanskih obrtnikov Dravske banovine hoče, da se združi v njem vse obrtništvo Dravske banovine, hoče, da bo imel obrtnik v tem društvu opore za svoj razvoj in napredek. Da to dosežemo, je treba, da se vsi z vnemo poprimemo dela, da vsakega poedinca privedemo v organizacijo. Prispevki našega društva so nizki ter more vsakdo postati član.

Društvo jugoslovanskih obrtnikov Dravske banovine je ob svoji ustanovitvi določilo svoj nepristranski in nepolitični program, ki ima namen potom organiziranih moči koristiti obrtnim interesom in obrtni skupnosti. Da se organizacija utrdi, je potrebno, da vlada med nami odkritosrčnost in da smo toliko trdni, da se po neobrtnikih ne damo ščuvati in razdvajati. Potreba je zato previdnosti, ker je povsem naravno v interesu neobrtnikov, da ti preprečijo in onemogočijo osamosvojitev obrtnika.

V interesu dobre in trdne organizacije je tudi, da vlada med nami treznost in, da se ne vdajamo malenkostim, ki morejo roditi sadove nesoglasij in prepirov med obrtništvom. Vsak se mora zavedati tega, da bo le v odkritosrčnem delu nas vseh uspeh in vsak naj po svojih močeh deluje v tej smeri.

Če bomo močni in neomajni mi, bodo prav tako izgledale naše organizacije in tudi naše društvo. Ko bo imelo naše društvo razpredeno svoje podružnice po vsej banovini, tedaj šele bomo močni in bomo mogli računati na uspeh. Z organizacijo moramo zmagovati in z organizacijo moramo iti naprej, potem ne bo več preziranja in neupoštevanja obrtnika!

Prepričan sem, da bomo s svojim številom, s svojo skupnostjo in s svojo organizacijo dosegli vse, kar je v našem programu, dosegli bomo tudi svojo „Obrtno zbornico" in, tako bo uresničen naš ideal po obrtniški osamosvojitvi in neodvisnosti. Veljali pa bomo tudi pred vsemi merodajnimi mesti mnogo več, kakor veljamo sedaj, ter bomo mogli naše zahteve in pravice s svojo organizacijo uspešno uveljaviti povsod, ne da bi se naslanjali na kogarkoli neobrtnika.

Obrtnik je številen, le treba je, da se to število dobro organizira pod okriljem Društva jugoslovanskih obrtnikov Dravske banovine, ki predstavlja našo obrtniško samostojnost in neodvisnost in, ki je res samo obrtniško.

Predsednik g. Pičman se zahvali govorniku za njegova lepa in uspodbudna izvajanja, ki jih je zbor vzel z zadovoljstvom na znanje ter poda besedo naslednjemu poročevalcu g. Ivanu Mihelčiču.

Šušmarstvo in naraščaj

Že desetletja bijemo boj s šušmarji, vendar do sedaj še nismo v tej borbi dosegli nobenih zmag. Sami smo preslabi in drugi nam povsod tam pomagajo, kjer to ni potrebno, v kočljivih vprašanjih pa moramo sami „capljati" in gledati, kako se nam šušmarji smejijo v obraz.

Mislim, da nam bodo morale predvsem oblasti priskočiti na pomoč nekoliko energičneje in doslednejše. Čim se prijavi slučaj, bi bilo treba nemudoma uvesti zasledovanje in preiskavo. Upam, da bo to uspešno. Vendar tudi samo strogi ukori in zaplemba orodja ne bodo pomagali, treba bo pač še drugih ostrejših kazni, da se obvarujejo obrtništvu s težkim delom in trudom pridobljene pravice. Rad bi videl pri različnih izgovorih dotičnika, ki šušmari iz športnih nagibov ter se izgovarja, če se ga zasači, da je hotel napraviti prijatelju ali sosedu le osebno uslugo, čeprav gre iskat soseda, prijatelja ali sorodnika več kilometrov daleč naokrog. Zato, gospodje, ki nas zastopate na merodajnih mestih, pobrigajte se vendar že enkrat za to vprašanje.

Tudi presežek našega naraščaja ne smemo prezreti in če hočemo biti pravični in objektivni, moramo priznati, da leži tu v tem krivda porasta šušmarstva. Treba bo misliti na bodočnost, poskrbeti za svojo zaščito, kar nekoncesijoniranim obrtom ne bo težko dosegljivo. Ne zahtevajmo od naraščaja, ko se izuči in oprosti, da gre potem v kamnolom ali drugam ter ne odpuščajmo ga po nepotrebnem. Kajti iz njega raste kader šušmarjev, ki jih sami vzgajamo mnogokrat vsled svojih nesocijalnih razlogov in ali ne pade nesreča potem posredno nazaj na nas? Kaj naj počne mlad pomočnik, ki ga mojster ne rabi več, drugi ravnotako ne? Kaj — šušmari! Na drugi strani pa smo prav tako dolžni omejiti število obrtnega naraščaja na najnujnejše, ne pa, kakor se v mnogih slučajih dela, da marsikak mojster drži samo toliko časa vajenca, dokler mu dela zastonj, potem pa vzame zopet drugega. To ni prav in s tem sebi in obrtnemu stanu škoduješ, ki bo imel vedno več brezposelnih in bo moral prestajati vedno večjo konkurenco. Dokler zato ne bomo omejili število našega obrtnega naraščaja, ne moremo računati na boljšo bodočnost, ker bomo sami sebi vedno delali krizo.

Naraščaja naj bo malo, toda ta naj bo dober ter zadostno strokovno in splošno izvežban in izobražen, da bo vsak mojster ponosen nanj in da bo tudi vsak vajenec ponosen na svojega mojstra, ki mu je nudil tako dobro šolo. Pomislite in prepričajte se, da v veliki meri tiči v tem naša rešitev.

I. Vozlič, Celje.

Iz Celja

Pod okriljem novoustanovljene podružnice Društva jugoslovanskih obrtnikov Dravske banovine v Celju, ki je prav krepko in živahno stopilo v življenje, se je vršil dne 3. oktobra t. l. redni mesečni sestanek društvenih članov, katere bo društvo tudi v bodoče redno prirejalo, da se obrtništvo razgiba v delu družabnosti in živahnosti, ter da omili konkurenco med seboj.

Sestanku je predsedoval društveni predsednik, agilni g. S. Holobar, ki je otvoril ta prvi sestanek pod okriljem novega društva in povdarjal, da je bila vedna in že dolga želja celjskega obrtnika, da pride v prijateljski krog s svojimi tovariši, in da iztrese v širšem animiranem krogu svojo pošteno in zavedno dušo. Poročal je nadalje, da ima društvo v programu na takih sestankih obdelati vsa mnogobrojna vprašnja, ki zadevajo našega obrtnika, da se obrtništvo izobrazi in izvežba v govoru in, kjer naj se bratski slogi spoznavamo med seboj in približujemo v delu za naše skupne obrtniške ideale. Naglaša, da so sestanki nujno potrebni z ozirom na aktualnost splošnega obrtniškega vprašanja v poslednjem času, ter bo društvo stremelo take sestanke po možnosti še bolj pomnožiti.

Obrtnice! Obrtniki! Podpirajte se med seboj in ne konkurirajte ter ne škodujte si po nepotrebnem.

Nato povzame besedo g. Perdan s pozdravom na vse navzoče, ter se v širših obrisih dotakne predvsem vprašanja šušmarstva.

Predsednik g. Holobar nato poedina vprašanja pojasnjuje ter se je debate udeležilo mnogo navzočih obrtnikov.

Po važnih in zanimivih poročilih, katere so podali gg. Fric, Rutar, Pepernik, Vrenko, Kranjc, Plevčak, Uršič in drugi, ki so v vseh točkah podčrtavali važnost obrtniške skupnosti in samozavesti, in katerih žal radi pomanjkanja prostora ne moremo nuditi čitateljem v celoti, je poročal še predsednik g. Holobar izčrpno in na široko o gospodarski krizi in o obrtniških kreditih, nakar je z zahvalo vsem navzočim in s pozivom na trajno in korajžno delo zaključil to lepo uspelo zborovanje obrtniške enotnosti in prijateljstva.

Pozivamo ob tej priliki vse naše celjske tovariše, da spremljajo aktivno delo novega agilnega društva, da pristopajo k našemu obrtniškemu pokretu za stanovsko osamosvojitev, ter da se oklenejo dela za dobrobit, napredek in zavest, ki jo je Celje vselej pokazalo, kadar je šlo za našega obrtnika.

Obrtniški sestanek v Dol. Logatcu

Na pobudo logaškega obrtništva je napravilo članstvo Društva jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino dne 16. X. 1932 izlet v Dolnji Logatec. Ob tej priliki se je zbralo v gostilni gospoda Vilarja približno 35 domačih obrtnikov k obrtniškemu pomenku. Izmenjale so se razne misli o sedanjem obrtniškem pokretu, ter so gg. Pičman, Vilar, Mihelčič, Potočnik star., Kunstler, Vidmar, Praznik, Pintar in drugi iznašali svoje nazore in tudi nezadovoljstvo nad sedanjimi vsiljenimi obrtniškimi voditelji in njih delu. Protestiralo se je nad vmešavanjem neobrtnikov v popolnoma obrtniške posle ter tudi proti izkoriščanju obrtništva. Povdarjalo se je tudi, da obrtništvo Logatca plačuje že čez 80 let za trgovsko zbornico, vendar pa ta ne prireja zadostno obrtniških tečajev, predavanj ali slično potrebnega za obrtnike v tem kraju. Naprosili so nas, naj TOI. zbornico v našem listu opozorimo na to. Nadalje so se pritoževali, da, ko sta prišla Rebek in Krapež na občni zbor logaške obrtne zadruge, se je vršilo glasovanje v taki zmešnjavi, da se sploh ne ve kako, kaj in zakaj se je moralo obrtništvo izjavljati. V takem stanju se je potem zmečkalo razne izjave, ki jih obrtništvo ni nikdar odobravalo.

V nadaljnji debati so se vpisali vsi navzoči kot člani k društvu jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino, ter so predlagali, da se ustanovi za logaški okraj podružnica, ker je iz teh krajev pri društvu že preko 50 rednih članov. (Pravila za podružnico so že vložena in bodo v kratkem na merodajnih mestih odobrena). Povedalo se nam je tudi, da, ko so se hoteli obrtniki na občnem zboru po zakonu izjaviti za samostojno „Obrtniško Zbornico", se jim je zabičalo, da tega ne smejo, ker je to kaznjivo. Še mnogo sličnih prigodbic se nam je povedalo, ki jih pa v listu zaenkrat ne objavimo in se sporoče ob priliki ustmeno.

„Eksistenčni minimum in obrtnik"

G. Ignac Mali je v Obrtnem vestniku št. 42 do 43 zavzel svoje stališče napram mojim zadevnim izvajanjem v Obrtniku št. 15. Glede potrebe eksistenčnega minimuma soglaša g. pisec z menoj, moti ga pa to, ker je list Obrtnik v ravno isti številki priobčil tudi predlog g. Gogala, oziroma sklep unionskega shoda. Mene pa to prav nič ne moti. G. Gogala ima pravico po svoje misliti in predlagati, jaz po svoje, g. Mali po svoje, zborovalci v dvorani OUZD pa po svoje. (toč. 10 b njih zahtev). Nasprotno sem jako zadovoljen zaradi tega, ker je list priobčil v eni in isti številki v eni in isti zadevi, dvoje različnih mnenj. To mi jamči namreč, da vlada pri listu demokratični duh in si urednik nikakor ne lasti pravice svojevoljno določati smer listove pisave. Če bo ostal urednik vedno tega duha in bo smatral, da mora biti list duhovna last vseh svojih bralcev in sotrudnikov, potem sem siguren, da ima list Obrtnik lahko najboljše izglede na cvetočo prihodnjost.

G. Gogala je povedal svoje mnenje, jaz sem povedal svoje mnenje. Zadevni del resolucije s shoda v dvorani OUZD nam je znan, kakšnega mnenja je g. Mali, bo pa točno znano le g. uredniku Obrtnega Vestnika. Morda se oglasi še kdo, ki bo zavzel nekoliko drugačno stališče. Ko bo znanih več mnenj, se bo šele moglo formulirati zahtevo, ki bo vsem kolikor toliko ustregla. Eno pa moramo imeti predvsem pred očmi, namreč to, da je nujno potrebno pomagati onim, ki davka v resnici plačati ne morejo v tej višini, kakor se ga jim predpiše in so že blizu tega, da obrtno pravico vrnejo in se preživljajo nadalje kot šušmarji, ker že sedaj imamo dosti šušmarjev, kateri so pa bili pred enim letom, ali pred enim mesecem še legalni obrtniki. Ko bo ustrezajoča zahteva sestavljena, se bo pač treba obrniti na tovariše v drugih banovinah, da se ji pridružijo, ker taka zahteva, forsirana samo od obrtnikov ene banovine, mora že v naprej računati z neuspehom. Ob sodelovanju vseh obrtnikov bi se naj zahtevo predalo na merodajnem mestu, kjer se more edino nam v prid rešiti, nikakor pa ne smemo biti tako otročji, da jo pustimo še par let na dnevnem redu naših organizacij. Na nas samih je ležeče, da se zadevo obravnava, da celo nje ugodna rešitev je dosti odvisna od nas. Če hočemo samim sebi pomagati, se moramo vsestransko udejstvovati, pomagati mora pa vsak, bodisi na ta ali oni način, v prvi vrsti pa seveda oni, katerim v prid se predvsem dela. Povdarjam pa, da se naj ne dela za sejne zapisnike ali zato, da se piše v časopisu, temveč zato in tako, da se doseže prepotreben uspeh. Zato tovariši oglasite se, bodisi v Obrtniku, ali v Obrtnem Vestniku. Neodvisnost v enem vprašanju nas ne sme motiti, da bi ne bili edini v drugem, enako važnem vprašanju, ali da dosežemo z več predlogi končni sporazum.

Uredništvu Obrtnega Vestnika bi pa nujno priporočil, da bi se zaenkrat položilo rdeč svinčnik nekoliko na stran, saj se tiskarski stroj gotovo ne bo pokvaril, če bo kje manjkala kaka vejica. Kajti pričakujem, da se bo za to vprašanje zanimal še marsikateri podeželski tovariš in sami veste, da od nas ne morete zahtevati tega, kar zna kak Ljubljančan. To priporočilo se mi zdi potrebno zaradi tega, ker je članek g. Malija pisan v meni tako znanem slogu, da se nikakor ne morem otresti domneve, da se je rdeč svinčnik toliko porabljalo, da članek pravzaprav ni več upravičen, biti podpisan s podpisom gospoda Malija.

Pod gorenjim nadpisom je pa napisal g. pisec v Obrtnem Vestniku tudi stvari, ki pravzaprav ne spadajo pod ta naslov. Zato jih jaz ne morem obravnavati v tem članku, to tem manj, ker smatram, da sva z g. Malijem v pogledu eksistenčnega minumuma enakega mišljenja.

I. Gabrič.

Obrtniki, pozor!

Društvo jugoslovanskih obrtnikov Dravske banovine v Ljubljani bo izdalo za leto 1933. svoj

STROKOVNI OBRTNIŠKI KOLEDAR,

katerega naročajte pri upravi društva v Ljubljani, na Borštnikovem trgu št. 1.

Opozarjamo vse obrtnike in obrtnice, da posebno pazijo na to, da naročajo naš Strokovni koledar, ker nas neko drugo, nam nasprotno, malo obrtniško društvo v vseh naših delih in prireditvah posnema in kopira. Zato naslavljajte že sedaj svoja naročila le na naš naslov: Društvo jugoslovanskih obrtnikov Dravske banovine v Ljubljani, Borštnikov trg št. 1.

IZJAVA.

Podpisani A. Kunstler, odgovorni urednik „Obrtnika", izjavljam, da je članek pod naslovom „Zadrugi rokodelskih obrtnikov v Novem mestu" v 5. številki tega lista radi inkriminacij žaljiv za g. dr. Jureta Koceta, uradnika TOI. zbornice. Obžalujem, da je ta članek v taki obliki izšel v tem listu. Omenjeni članek je bil objavljen brez moje vednosti, ker sem šele tisti dan, ko je list izšel, postal njegov odgovorni urednik. Izjavljam, da jaz nimam nikakega povoda očitati g. dr. Kocetu kaj. Tako polemiko, kakršna je bila iznešena z gornjim člankom, energično obsojam ter ne bom dopustil takega načina pisanja.

Dipl. teh. **A. Kunstler.**

* * *

Ker nisem pri objavi navedenega članka sodeloval, se ne čutim prizadetega. Želim g. dr. Kocetu, da se z zgornjim kolikor mogoče opere očitkov, ki mu jih je nekdo po njegovem mnenju naštel v našem listu.

Kdo ne more biti več zastopnik našega obrtnika?

(V pojasnilo g. Radovanu iz Št. Jerneja ter gospodom krog „Obrtnega vestnika").

Torej, kdo ne more biti več zastopnik malega obrtnika? Po mnenju, ki ga pisec članka, objavljenega pod imenom g. Radovana, bi pač moral biti jaz najmanje „doktor", da bi šele tedaj imel pravico, biti zastopnik malega obrtnika. Članek pod imenom g. Radovana me pač ni presenetil ter zato njega tudi ne obsojam, ker pač ne verjamem, da bi bil v stanju napisati tako grd in škodoželjen članek. Povem Vam pa, ko sem čital ta članek, se mi je zdelo, kakor da bi bil poslušal besede iz ust g. dr. Pretnarja in drugih. Kajti opozorjen sem bil že pred časom, da podobno kakor v tem članku, se raznaša od gotovih nasprotnikov že kar po **gostilnah in cestah** in da bodo tudi taki napadi izšli v časopisu. Da bi g. Radovan kot pošten podeželski obrtnik spravil tak članek v list, tega pač ne verjamem, ker sem se med tem prepričal, da ni on pisec. Vem, da res prava iskrena in poštena grča ne more napraviti tega. Tudi jaz nisem zmožen tako lažnjivega in zavitega članka sestaviti, čeprav me imenujejo tako cilindersko-gosposkega in še industrijca zraven. Sedaj se mi zdi samo nekaj nerazumljivo in čudno, kako da gospodje krog O. V. kar naenkrat pridejo do prepričanja, da industrijec in trgovec več ne moreta zastopati obrtnika in to celo malega, ko pa je vselej in povsod dosedaj pela Vaša pesem, kako more v skupni zbornici „uspešno zastopati obrtniške interese tudi industrijec in trgovec"! Kako ste vendar kratkovidni, gospodje in kako tolčete vendar sebe po zobeh.

Ne mislim Vam razkrivati svojih premoženjskih razmer, ne bogastva in tudi ne bremen. Lahko pa Vam zagotovim, da poznam dosti obrtnikov iz Vaših krogov, kateri pa mene po bogastvu morda daleč presegajo ter zaposljujejo v svojih delavnicah dvojno, ali trojno število uslužbencev od mene. Pri Vašem predbacivanju glede števila mojih uslužbencev pa čutim potrebo, da še prav posebno podčrtam Vaš „socijalni čut" do uslužbenstva ter se čudim, da niste name stavili kar konkretno zahtevo po odpustu mojega personala, da bi morda potem dostojnejše zastopal malega obrtnika! O, kako puhlo majhno je Vaše duševno in življenjsko obzorje. Tudi jaz bi mogel igrati javnega denuncijanta, da bi navedel imena in bogastva nekaterih gospodov iz Vaše srede, katerim bi hotel obesiti na vrat višja davčna bremena, kakor to nameravate Vi meni storiti. Pripomnim pa neglede na to, da poznam število pri meni zaposlenih in razmere svojega podjetja najbolje sam in pripominjam, da Vaše trditve ne odgovarjajo resnici. No pa radi neznanja računstva ne bom tožil, čeprav to vsak čas lahko storim. Nedolžnih žrtev pa nisem vajen terati pred sodišče.

G. „Radovan", ki ste ga podpisali, bom tudi jaz toliko mož, da Vam povem, kakšen škric pravzaprav sem. Sicer Vam rad verujem, da ste se borili prav malo trdo za kruh kot podeželski sin, **je pa vendar nevarno s takimi Vašimi primerami takorekoč revolucijonirati malega obrtnika proti družabno nekoliko močnejšim.**

Toda neglede na to naj nadaljujem: Tudi jaz sem bil kot reven podeželski sin že v 9. letu svojega življenja prepuščen sam sebi v borbi za obstoj in življenje ter sem bil kot deček primoran zapustit svoj dom in služiti svoj kruh kot pastir. Pa se prav nič tega ne sramujem, g. „Radovan", obratno, ponosen sem na to! In tako je šlo naprej, dokler se nisem izučil svojega obrta. Začetkom l. 1920. sem začel kot podeželan v Ljubljani svojo obrt, katero sem dolgo izvrševal z enim in pozneje z dvema vajencima. Resnici na ljubo pa moram priznati, da se politično nisem udejstvoval, in tudi od doma sem šel brez kakršnekoli dote, pač pa sem bil primoran si prvi dan svoje samostojnosti izposoditi za orodje in materijal denar pri Kreditnem društvu Mestne hranilnice, kjer sem še danes v dolgu, kar vam more tudi g. Rebek sam potrditi, ker ima vpogled v to. In še od kje drugod sme v svojem „strokovnem listu" prinesti sliko mojega bogastva, saj mu gredo gotovi „škrici", ki se tudi meni hlinijo v obraz, na roko s tajnimi informacijami. In tako bo tudi lahko priobčil, da prav do pred kratkim nisem zaposleval skoro nič več delavcev, kakor pa on v svojem obratu. V sezoni pa jih zaposlim sedaj hvala Bogu, res nekoliko več. In končno bi bilo tudi dobro vprašati g. Rebeka, v kateri vasi se je rodil, ker je postal naenkrat tako vnet podeželan. On je dobil že vpeljano in urejeno delavnico po očetu, medtem ko smo mi pasli še ovce. Pri vsem mojem „bogastvu" pa sem imel tudi že opetovano priliko izračunati pri bilanci, da moji čisti mesečni dohodki še dolgo ne dosegajo niti dohodkov g. tajnika dr. Pretnerja, kateremu so toliko obrtniki „pri srcu".

No sedaj pa, povejte mi določeno in brez zavijanj, komu je dovoljeno biti zastopnik malega obrtnika. Gre za splošnost, ne zame, ker jaz nočem od Vas posebne legitimacije za to, katero sem dobil že soglasno na zborovanju v Unionu dne 4. IX. t. l. Kar se pa tiče podpisov in nadaljnjih odgovorov, Vam priporočam, da prečitajte moje članke v „Obrtniku" št. 8., 9., 13. itd. ali pa v „Zanatliji", „Obrtničkem vjesniku" ali „Obrtnem vestniku". Nasprotno pa pogrešam podpise od gospodov, ki se skrivajo za obrtniki v „O. V."

Nadalje naj tudi še priznam, da samo parade in širokoustenja z vanjeci po mestu ne smatram za glavno dobroto obrtništvu.

Da je večinska volja našega obrtništva na naši strani, o tem je vsekakor škoda izgubljati besede. In ta večina bo tudi slej ko prej prišla do izraza, čeprav jo g. Rebek na vso moč tlači in frizira po svoje. Kakšne zastopnike obrtnih zadrug je pa imel g. Rebek v dvorani O. U. Z. D., o tem pa smo že pisali v zadnji številki našega lista. Da je le načelnik zadruge za „skupne", kaj

Obrtniki! Obrtnice! Pristopajte kot člani k Društvu jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino, katero Vam oživlja potlačen stanovski ponos.

jih potem še briga volja članstva, saj oni so itak navajeni na diktatorsko politiko.

Da se torej za Vaš članek ne bojite paragrafov, Vam rad verjamem, ker vem, da je članek zvijalo več paragrafarjev. Pri nas žal takih gospodov s temi posebnimi poklici ne rabimo.

Na ostale bedarije ne bom odgovarjal, ker cenim sebe le še toliko, da se v otročarije ne spuščam. Vem pa, da vse prihaja več ali manj iz enih možgan. Lahko pa trdim, da pri delu na organizaciji obrtništva nisem prav nič manj zamudil kot g. Rebek, nikdar pa nisem za to prejemal denarnih plačil. Verjamem pa vsem gospodom tam krog Vas, da bi jim bilo zelo simpatično, če bi postal jaz zelo siromašen obrtnik, kajti potem bi bilo pač lahko, me hitro in temeljito ukrotiti, tako, kakor se je že marsikaterega, ki pri gospodih ni imel zlate legitimacije.

Jaz pa pravim, da poznam volijo obrtništva in vem, da hoče ono imeti svojo lastno hišo. Zato se bom toliko časa boril zanjo, da jo bo dobilo, pa četudi me še tako proglašujejo za industrijca brez industrije.

Glede g. Franchettija pa Vam bom takoj odgovoril, čim bom čital v „dr. Pretnar-Rebek-dr. Kocetovem" listu pojasnilo, zakaj je prejel ta ob svojem odhodu iz zbornice tako „lepo pokojnino" za njegove zasluge.

L. Pičman.

Naša pletilna obrt

(Konec.)

Velika težava naše pletilke ali pletilca pa obstoja še v eni stvari. Pletilni stroj predstavlja danes še v mnogem oziru predrag glavni pripomoček naši pletilni obrti, ki kakor nobena druga ne, zahteva čim hitrejšo in čim mnogokratnejšo modernizacijo in racijonalizacijo in redkokdaj izpolni našemu pletilcu v tem času namen in smoter z ozirom na nastopajočo modo, ki rodi potrebo nabave novega in finejšega stroja in to gre iz leta v leto. Težko je žrtvovati našemu pletilskemu obrtniku vsako prvo ali drugo leto vsoto okrog Din 15.000 za nov stroj, ki izdeluje nove modernejše vzorce za vedno finejše in tanjše volnene izdelke, ki jih na stare stroje ni mogoče izvrševati. In tako morejo stari, več ali manj preživljeni stroji igrati le podrejeno vlogo pri izdelavi brezpomembnejših pridatkov k modernejšim izdelkom samim in tako stoje v obratu v veliki meri nerentabilni, dočim novejši stroj vsled svoje lastne amortizacije ne more nadomestiti pletilčeve izgube, ki mu je poleg tega donašajo tudi še odpadki volne in pa njena več ali manj muhasta težina, ki včasih tekom leta vrže pletilcu prav občutne diference. Treba bi bilo torej vsekakor misliti na nujno in izdatno odpomoč vsaj tega zla, ki tare našo pletilno obrt in ki je, dobesedno lahko rečemo, otrok in igrača mode in konjunkture.

Iz navedenega moremo tudi pri nas posneti to, kar je pletilna obrt in industrija drugod uvidela, da pravzaprav tehnični napredek našega pletilstva daleko prekaša njen trgovinski napredek in da tiči v tem glavna rana pletilstva in njegove od dne do dne naraščajoče nerentabilnosti. Zato je tembolj, kot karkoli drugega potrebno danes, da je naše pletilstvo organizirano in da tako s skupnimi močmi reši vprašanje uspešnejše in premišljenejše ter rentabilnejše trgovske taktike pri plasmaju svojih izdelkov. Bolj in bolj se javlja v novejšem času tudi že v našem pletilstvu majoriteta trga nad dosedanjo majoriteto produkcije, ki kane danes ali jutri vsled gospodarskih težkoč ostali v manjšini. Zato bi bil pravočasni pomislek in pravočasna tozadevna akcija tem nujnejša na mestu. In zato more naša pletilna obrt iz skupnega organiziranega nastopa, ki naj ne ščiti in rešuje le zgolj stanovsko-strokovne zadeve in potrebe, temveč naj se predvsem pobavi z njenimi produkcijskimi in trgovinskimi vprašanji, doseči danes samo koristi. Posebno pažnjo je treba danes posvetiti tudi inozemskemu konkurenčnemu blagu ter poizkusiti polagoma v naši pletilni obrti uveljavljati uspešno trgovsko reklamo, ki bi, sodeč po dosedanjem renomeju, ki ga uživajo predvsem domači slovenski izdelki po vsej naši državi, dosegla tem lažje svoj namen.

Naj bi se stvorila iz naše pletilne obrti zares panoga našega domačega narodnega gospodarstva, ki bi zaposlevala naše ljudi skozi vse leto, tako v zimsko- kakor letno sportni, tako v pomladanski in jesenski sezoni. Skupnemu organiziranemu nastopanju in postopanju naših pletilk in pletilcev pa bo vsekakor mnogo lažje priklicati v življenje široko zasnovano akcijo za propagando volnenih domačih izdelkov tako iz principov narodne štednje širokih mas, kakor tudi iz principov socijalno-gospodarskega osiguranja in osamosvojitve domačega kruha, katerega je danes mnogo naših pridnih in delavnih obrtnic in obrtnikov, ki morajo končno napram sebi in svoji obrti storiti vse, kar se storiti da, da ne bodo izpostavljeni milosti in nemilosti tako modne konjunkture, kakor tudi nereelnosti prekupčevalcev.

Na delo torej, naše pletilke in pletilci! Treba je tudi Vas, da pristopite v krog onih naših domačih gospodarskih panog, ki bodo vstvarjali solidnih in močnih temeljev našega splošnega obrtno-gospodarskega pokreta.

Gorenjka.

Vidmar Karol, Ljubljana.

Pes in tlaka

„Beg ukaže psu, pes repu, rep dlaki, dlaka je vedno na tlaki." Ta bosanska prislovica, ki sem jo slišal med vojno, mi je prišla na misel, ko sem prečital oni nestvor „Obsodbe" v predzadnjem Obrtnem vestniku. Ne bi odgovarjal anonimnemu zmazoviču, če bi mi ne bilo na tem, da pokažem to senzacijo v reflektorju resnice. Le berimo, kaj piše ta resnicotvorec: „Sicer pa gospod Vidmar in drugi pristaši ločenih zbornic so prejemali ravnotako p l a č o za svojo pot in delo v svojih zadrugah. Da, še več!"

Sedaj pa poglejmo, kakšna je ta senzacija, ki jo je serviral moj dobri handžija v čisti resnici. Iz blagajniške knjige Zveze obrtnih zadrug je razvidno, da sem prevzel ob izvolitvi za blagajnika Zveznih zadrug blagajno p r a z n o. V ravno tej blagajniški knjigi je pa zapisano še danes, da je bila blagajna večinoma suha. Iz postavk izdatkov se pa bere, da je bil t. č. g. predsednik in celokupno uradništvo zveze točno in pravočasno plačano kljub temu, da je bilo blagajniško stanje enako ničli. Da si pa morda ne bo g. sudac, ki je sestavil „obsodbo" v Obrtnem vestniku, radi tega čudnega blagajniškega poslovanja preveč natezal vlaknov svojih možganov, mu na uho povem, da sem zalagal izplačila t. č. predsedniku g. Rebeku in uradništvu iz svojega lastnega žepa. Svoj lastni denar sem vlagal v zvezno blagajno, mesto da bi bil kril tekoče obresti od svojih dolgov in uporabil ta denar za svojo obrt. Vse to sem pa storil v svojo lastno škodo iz same ljubezni do procvita Zveze obrtnih zadrug in nas vseh.

Kakšno plačilo sem pa prejel za to svoje blagajniško delo in za zalaganje lastnega denarja za obvezna izplačila Zveze obrtnih zdrug? — No, tega gospoda okrog Obrtnega vestnika, ki ste priznano dobri računarji in pravični sodniki, ne bo težko ugotoviti. Ako ugotovimo celokupno svoto založenega denarja, trajanje posojila in običajne obresti, dobimo končni rezultat ta, d a z o n o o d š k o d n i n o, k i s e m j o p r e j e l o d n a š e z a d r u g e, n i s e m imel povrnjenih niti 1% obresti od denarja, ki sem ga založil v dobro nas vseh.

Iz povedanega sledi, da sem vršil vsa zavidanja vredna blagajniška dela popolnoma brezplačno. Razlika je obstojala edinole v tem, da sem moral utrpeti primanjkljaj obresti od založenega mojega denarja, katerega primanjkljaja vsled slabega stanja blagajne tudi zahteval nisem.

Kakor izgleda, so pričele živalice s širokimi čeljusti tudi okrog mene pljuskati z namenom, vreči s svojim umazanim repkom nekaj blatnih kapljic proti meni. No, zdi se mi, da bodo zgrešile tudi te kapljice svoj cilj.

Kako daleč smo prišli!

Mi smo se že v prejšnji številki našega lista zanimali za izid tožbe, ki jo je naperil zbornični član proti zborničnemu podpredsedniku in predsedniku obrtnega odseka v zadevi nekega medsebojnega nesoglasja ob priliki sestanka, ki ga je svoječasno sklicalo vodstvo ljubljanske podružnice Zanatske banke. No, medtem nam je njen izid že poznan. **Odstopivši predsednik obrtnega odseka v TOI g. Eng. Franchetti je bil obsojen na 7 dni zapora, na obtožbo člana v TOI in obrtniškega voditelja g. Milko Krapeža, iz Ljubljane.**

Mi moremo reči, da smo v predmetni zadevi s tem povsem objektivni pisci, ker niti eden, kakor drugi od gospodov, ki sta si stala nasproti, ni v zvezi z našim pokretom. Vendar resnici in pravici človeških moralnih zakonov in življenjski resnosti na ljubo, ki je dolgo let v prijateljskem ali celo v bratskem razpoloženju vladala med temi vodilnimi možmi, moramo obžalovati in obsojati, da je do tega prišlo. Povdarjamo ob tej priliki, da popolnoma izvzamemo osebe ter gledamo le stvar samo na sebi, kako se je godila in zgodila. Naš namen zato ni jemati enega ali drugega od prizadetih v kakršnokoli osebno zaščito, ker nam je šlo in nam gre vedno le za stvar. Zato v celi zadevi niti ne pripisujemo toliko krivde osebam, kot pa dejstvu, da sta bila oba gg. združena v enotnih funkcijah, kjer bi se mogla najti druga rešitev.

Mi smo mnenja, da stvar, kakor je bila in, kakor se je izvršila, ne more imeti toliko vpliva baš na prizadeto osebo, kot pa na one, ki niso mogli spraviti potek zadeve v drugi, (častnejši) in vrednejši tir, da ne bi mož, ki je duhovni in stvarni oče naših obrtniških idejnih in organizatoričnih pridobtev, v svojem 62. letu prejel za plačlo vsega tega, kar je kdaj storil in zgradil, od strani svojega dolgoletnega tovariša in sodelavca tako bridko in brezobzirno postopanje.

Kdo je prizadet? Na koga pade senca in greh za postopanje, ki ga vsa javnost obsoja kot čin in sad obrtniške strankarske zagrizenosti, ki pri nekaterih v poslednjem času zavzame akutni stadij načelne blaznosti in fanatizma, ki sta prikipeli s tem slučajem do viška. Ali ne zadene ta slučaj v prvi vrsti pa baš one, ki gledajo v obrtniških prilikah in razmerah polje za svojo naravnost brutalno samopašnost.

Mi dobro vemo in smo prepričani, da prizadeti tudi iz zdravstvenih razlogov ni mogel intenzivno posegati sam v svojo usodo, ker ravno med tem že leži okrog 14 na bolniški postelji, in da je to več ali manj zaupal drugim, v katerih iskrenost je žal veroval. Zato smatramo, da ni postal v toliko žrtev svojega lastnega ravnanja, kakor pa žrtev onih, ki so ga spremljali in na katere je računal. Žrtev pa je predvsem onih razmer med obrtništvom, ki zajedajo globoke rane v skupno telo nas vseh, ki jih drugi še poglabljajo, mesto da bi jih ozdravili.

Tolikšno in takšno je naše mnenje. Pri tem pa povdarjamo ponovno, da ne jemljemo v zaščito nobene osebe, pač pa stvarnost in splošno življenjsko moralo.

Posebej pa še pripominjamo, da bi do tega nesoglasja sploh ne prišlo, ako bi se bili na imenovanem sestanku držali gg. Krapež, Rebek in njihovi tovariši, le upravičene in zmerne kritike.

Dejstva

Pod tem naslovom sem se že enkrat oglasil k besedi. Da pa bo vsega zavijanja konec, da ne bo trpel pravični in užival glorije krivični, hočem ponovno izpregovoriti.

Za prvi moj članek sem bil klican na zagovor po zakonu. Toda kakor so me gospodje pozvali k temu, tako so tudi pogoreli, ker nisem zapisal neresnice, ampak golo resnico.

Obrtni Vestnik št. 42.—43. pod naslovom „Farizejstvo" se zaletava zopet v mene.

Tovariš Iglič se bo gotovo spomnil, da sva bila skupaj določena za sestavo liste pri volitvah v bivšo Zvezo obrtnih zadrug, kjer sva ravno midva napisala kot prvega g. Rebeka, drugega pa g. Krapeža. Nato ste prostovoljno odstopili, no, in mi smo se vsi strinjali z mnenjem nekega starega podeželskega obrtnika, ki je dejal: „Vso noč ne bodo nič spali, tako jim bo žal za odstop." „Saj bodo gotovo vzeli besedo nazaj." S tem je povedano vse.

Da jaz nisem hodil na seje, temu so priča zapisnik neke naše organizacije, ki je odločno zahtevala od mene, da moram položaj razčistiti. Povedal sem, da celo tri leta nisem bil vabljen niti enkrat na Zvezino sejo. Zakaj?

Ker nisem želel, da to izve javnost, se niti tega usodnega občnega zbora nisem hotel udeležiti, a na zahtevo mojih tovarišev sem to storil. Ko vprašam, zakaj se me ne vabi, se odločno to taji. In na zahtevo na predkonferenci, kateri se je pridružila večina navzočih, da naj se pokaže zapisnik vabljenih k sejam, je gospod takratni tajnik Kramaršič povedal resnico, zakaj se mene ni vabilo. In tedaj ste vsi obmolknili. Dalje tudi ne bi bilo potrebno omeniti Vašega brzojavnega poziva, da naj kandidiram v zbornico za TOI namesto nekega tovariša, ki je bil — ne vem zakaj — odklonjen. Hoteč smotrenega dela, sem šel takoj na posel ter sem res dosegel pri glasovanju v svojem okraju 96% uspeh. Obljubilo se mi je ob tej priliki celo nekaj gmotne podpore, katere pa, na žalost, še do danes nisem videl. Delal in žrtvoval pa sem gotovo več, kakor pa oni pisec iz Dolenjskega, a ne z besedami, temveč z dejanji.

In potem prvo zasedanje odseka! Pozove se me pod disciplino vrhovnega obrtnega sveta in moj prvi, res gospodarski predlog roma v koš, ker ni bil slovnično popolen. Drugi moj predlog je doletela ista usoda.

Ker sem vedno prijatelj sloge, sem se odločil, da ne bom več delal pod temi in takimi pogoji ter sem odstopil. Ožjim svojim sodelavcem sem obrazložil vse, zakaj in kako. Čutil sem v sebi to dolžnost, da pojasnim onim, ki so mi zaupali svoj glas, da jaz onega, kar se mi je očitalo in naprtilo, nisem zakrivil. Ali mislite da to ni res, gospodje. Tov. Oset in dobri tov. Rebek iz Celja sta me oba pozivala, da vztrajam in da se mora zadeva urediti, in tudi g. Zadravec, ki ga visoko cislam, mi je osebno dejal, da on tega ne bo pripustil zoper mene. To so priče, kateri vedo, zakaj ne morem več sodelovati in tudi tisti, ki se danes zaletava v mene, to dobro ve.

Pomni, dragi podeželski obrtnik, da sem pri neki seji prosil ponovno za besedo, a predsedujoči me je dosledno prezrl tako, da ga je moral opozoriti name navzoči neobrtnik. Upoštevalo pa se je prav dobro vse tiste, ki so s svojimi glasovi vselej delali večino, stvarno delati pa niso hoteli. Dokaz pa mi je tudi osebna izjava g. dr. Pretnerja, ki mi je pri občnem zboru v Trgovskem domu potrdil, da g. Rebek nima prav, da dela na tak način proti meni in mojemu delu ter mi je ob tej priliki čestital k nekemu članku. Isto mi je g. dr. Pretnar ponovno potrdil letos pri omizju na shodu v Unionu.

Sedaj tisti, ki mi meče pod noge g. Krapeža in tisti, ki je pisec članka, podpisanega po tov. Radovanu, za katerega poštenje hočete skriti svoj

Obrtniki smo stvaritelji vseh, ljudem in svetu potrebnih izdelkov, zato bodimo ponosni na svoje vzvišene obrtniške poklice.

nelep namen, spreglejte! Jaz sem tu vedno na razpolago.

Da, zato ker nisem mogel v njih vrstah pošteno delati, sem šel v vrste, kjer je to mogoče in za kar se bori v prvi vrsti tov. Pičman. Mnogo, mnogo bi še mogel govoriti, tako o naših taksah, o Beogradu in o tistih naših, ki hodijo v Beograd k mojstrskim izpitom, pa bom to rajše napisal takrat, kadar bo naš list zopet izšel v Beogradu ali Zagrebu.

Mislim, da bomo tudi v našem listu kmalu rabili prostorček „Izpod tromostovja". Upam pa, da sem Vam to kot Vaš častni član moral povedati in da boste to gotovo od svojega častnega člana vzeli za resnico. **Ivan Gogala**, Jesenice.

Pobiranje taks za Zbornico TOI

Po § 95. zakona o obrtih mora prosilec, ki se obrača na obče upravno oblastvo prve stopnje zaradi izdaje pooblastitve ali dovolitve za izvrševanje obrti, priložiti vlogi potrdilo pristojne zbornice, da ustrezajo predložene listine zakonskim pogojem. Zbornica sme za te posle v lastno korist pobirati takse. Sedaj je kraljevska banska uprava na osnovi § 33. uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah (od 5. avgusta t. l.) odobrila, da sme Zbornica za TOI v Ljubljani pobirati od 1. novembra t. l. naprej nastopne takse: pri izdajanju potrdil po § 95., odst. 5. obrtnega zakona: 1. za delniške družbe 500 Din; 2. za industrijske obrate 300 Din; 3. za vse hotele in vse na dovolitev vezane obrate 250 Din; 4. za restavracije 150 Din; 5. za ostale gostilničarske obrate 100 Din; 6. za trgovske obrate na debelo 200 Din; 7. za trgovske obrate na drobno 100 Din; 8. za trgovske pomožne obrate 200 Din; 9. za rokodelske in ostale obrtniške obrate v mestih 100 Din; 10. za rokodelske in ostale obrtniške obrate na deželi 50 Din; 11. za legitimacije trgovskih potnikov pri firmah, ki ne zaposlujejo preko 5 potnikov, za vsako legitimacijo po 20 DiDn; 12. pri ostalih firmah pa po 50 Din. Tarifa je objavljena v „Službenem listu" od 29. oktobra t. l.

Iz tega je razvidno, da ima torej zbornica sedaj od obrtnikov nekaj manj kot Din 2,000.000 dohodkov letno samo od taks, poleg tega pa dobi zbornica za TOI tudi 10% od obrtniškega davka.

Obrtništvo v luči gospodarskih razmer.

V času, ko je že toliko oglodana svetovno - gospodarska kriza takorekoč zajela prav vse panoge narodnega gospodarstva poedinih držav, je pravzaprav vsak poedin gospodarski ali splošno pridobitni stan postavljen pred povsem posebno, sebi in svojim razmeram odgovarjajoča vprašanja, ki se gibljejo le krog njegove gospodarske rehabilitacije. Tako nastopa tudi za našega obrtnika niz novih, težkih vprašanj, ki zadevajo gospodarsko odpornost in prožnost našega stanu, da se v obstoječih nenormalnih razmerah izbira pota in načine, ki bi jih v normalnih razmerah obrtnik ne nastopal.

Težko je ugotoviti danes, pri kateri panogi našega, odnosno sploh svetovnega gospodarstva je oster plug krize pravzaprav zarezal prvo brazdo, ki se je tako nanagloma razčlenila po vseh gospodarskih, socijalnih in življenjskih panogah našega javnega življenja. Ali je njen začetek pri industriji, ali pri trgovini, ali je pri socijalnem vprašanju delavnih slojev ali pa pri velekapitalstu, ali pri producentu, ali pri konsumentu, to je težko ugotoviti. Pa najsi je že tu ali tam, dejanski stan, ki ne prizanaša nobeni izmed teh panog, nas postavlja prav vse v skupno fronto v borbi zoper zastoj in sterilizacijo svetovnega gospodarstva, na katerm temeljijo vsa mnogobrojna vprašanja človeške eksistence. Treba je vsakomur zdraviti rano na lastnem telesu, da bo tembolj sposoben rešiti sebe in pomagati tudi bližnjemu. Morda se v bistvu še ni pojavila nikdar tako intenzivno neka višja moralna skupnost človeka do človeka, nek skupen idejni nastop človeške družbe za rešitev človečanskega, kakor pa v sedanjem času, ko gleda nesreča takorekoč skozi okno vsakega posameznika.

Tudi naš obrtnik stoji danes pred tem problemom, vezan na ono višjo moralno zapoved, ki išče v skupnosti človeške družbe rešitve, vendar zavedajoč se, da tudi na njegovem lastnem telesu zeva globoka rana, ki jo je treba najprej ozdraviti, da bo mogel priskočiti i drugemu na pomoč.

Zmanjšana plačilna moč odjemalca obrtniških izdelkov in temu odgovarjajoča utesnitev življenjske potrošnje konsumenta, moralna zavest posameznika, da je treba morda hraniti svoje sile še za hujše, v glavnem pa vsled splošne socijalne in gospodarske nestalnosti, nastopajoče konsterniranosti denarnega prometa, kakor opreznejše in počasnejše kreditne taktike v splošnem, vse to tvori danes grmado nepremagljivih vprašanj in oko vse naše gospodarske javnosti z nestrpnostjo pričakuje, kdaj in kje se bo odprl prvi ventil, ki bo sprostil sile udušujoče atmosfere. Drug čaka na drugega.

V javnosti čujemo mnogokrat ravno sedaj frazo o medsebojni samopomoči. Resnica je, da bi bilo to vsekakor nekaj ublažujočega za sedanje razmere in morda bi ta princip, izveden v praksi tvoril osnovo splošnega gospodarskega in socijalnega ozdravljenja vseh slojev. Ali baš, kako se v praksi glasi in kaže to načelo, katerega si nihče noče ali pa morda ne upa kot prvi prilastiti in uvesti, to je zopet drugo in to drugo je baš tisto kar nam manjka.

Obrtništvo dela in ne čaka svoje usode. Zaveda se, da ga more kot vedno, tudi sedaj rešiti edinole delo njegovih pridnih in neutrudnih rok, čeprav je zaposleno v manjši meri, vendar to kar ima izvršuje z zanosom in z vero, da leži njegova bodočnost in njegov obstoj v njegovih žuljih. Mi smo zdravi po duhu tn vo volji in zakaj ne potem temu zdravju pustiti uspešnega razgiba, ki ne bo koristil samo obrtniku, temveč posredno tudi drugim stanovom. Zato je danes položaj obrtnika vse bistveno drugačen, kakor pa položaj drugih gospodarskih panog.

Pojasnilo.

V št. 42—43. „Obrtnega Vestnika" se pritožuje g. Eppich iz Kočevja, da sem ga jaz po krivem naznanil radi šušmarstva. Ako se je gori označenemu ključavničarskemu mojstru tudi posrečilo odvrniti od sebe predvideno postopanje, vendar pa to ne izpremeni dejstva, da je on izvršil sporne lovilce snega, in da je potem izročil montažo teh lovilcev nadalje še neki tretji osebi, ki nima nikakega obrta. S tem ni gori omenjeni gospod samo šušmaril, temveč je zapeljal k šušmarstvu še neko tretjo osebo.

Handler Franc, kleparski mojster, Kočevje.

Obrtniška sestaneka v Kočevju in Ribnici

V soboto 22. X. 1932 je priredilo Društvo jugoslovanskih obrtnikov za Dravsko banovino v Kočevju obrtniški sestanek, na katerem se je pojasnilo delovanje društva in stanje obrtniškega gospodarskega pokreta za osamosvojitev od neobrtnikov in njih agentov.

Gg. Zurl in Mandelc, načelnika tamošnjih zadrug sta povabila obrtništvo v lokal pri Hönigmannu, kjer se je zbralo 54 obrtnikov.

Predsednik g. Pičman je predlagal za vodjo sestanka g. Mandelca, kateri je to vodstvo rade volje prevzel. Nadalje je g. Pičman pozdravil navzočega zastopnika oblasti g. komisarja in vse navzoče obrtnike iz Kočevja. Povdarja, da je namen društva boriti se za pošteno delo in voditi kontrolo nad delom onih, ki jim ne zaupamo. Nadalje pozdravi tudi g. Rebeka, podpredsednika delavske bolniške blagajne, zborničnega svetnika, občinskega svetovalca, komisarja za odmero davka itd., g. Krapeža ter navzoče mesarske zastopnike iz Ljubljane.

G. Mandelc prevzame vodstvo in pozove navzoče, da se javijo k besedi. Besedo prevzame g. Šimenc Ivan in izvaja sledeče: Kriza tare danes vse stanove in zato se hoče vsak stan zaščititi in izločiti vse nezdravo in izkoriščajoče. Ravno obrtništvo je pa premalo zavedno in ponosno na svoj poklic, ker se do pred kratkega časa ni obrtništvu nikdar dalo možnosti, vpogledati v njegovo organizacijo.

Sestankov, predavanj, zborovanj, tečajev itd. se do pred kratkim obrtništvu ni priredilo in tako je bilo ribarjenje v kalnem v polnem cvetočem razmahu. Borbe v obrtniških vrstah nismo poznali, zato tudi ni bilo nikakih zahtev. Borba je pa potrebna, ker le to pripelje do uspeha. In parlamentaren običaj je, kar večina sklene, to naj velja. Ali sedaj kot se je pokazalo, pa to več ne velja, ker sedajšnjo politiko obrtništva vodi le nekaj neobrtnikov in peščica njih agentov, ostalo stafažo jim pa dela nekaj zaslepljencev. Snuje se zavarovanje mojstrov, pa še danes ne vemo, kako se bo to zavarovanje izvršilo in kako se bo moralo plačevati, zato prosimo, da se pritegne k takim osnutkom sodelovanje vseh obrtnikov in zadrug, ne pa samo nekatere izvoljence. Isto se je za vajeniške in mojstrske preizkušnje upoštevalo predloge samo ene vrste. Ker je navzoč g. zborični svetnik g. Rebek, ki je glavni obrtniški „macher" pri zbornici, ga prosimo, da nam pojasni, kako se v zbornici to dela.

Besedo dobi nato g. Pičman in izvaja med ostalim. Pravijo, da se obrtništvo bolje zastopa pod predsedstvom trgovca v trgovsko industrijski zbornici, kakor bi se pa zastopal obrtnik sam v ločeni „Obrtniški zbornici". To vprašanje iznašam zato, ker so gospodje svetniki od zbornice tu navzoči. Nadalje vprašam g. Rebeka, zakaj je pred leti skril vse izjave od obrtnih zadrug, ko so se te izjavile za samostojne in „Obrtniške zbornice". Če bi se takrat upoštevalo večino obrtništva, bi bila vsa ta ljuta borba odpadla in obrtništvo bi že imelo to svojo vrhovno organizacijo v svojih rokah, od katere bi bilo lahko deležno več uspeha za obrtništvo, kakor pa od skupne zbornice.

G. Rebek odgovori na vprašanja v smislu sledeče. Skupna zbornica ima take strokovnjake, ki bodo že sami vse dobro uredili. Ko sem bil predsednik Zveze obrtnih zadrug, sem se hotel samo informirati, kakšne zbornice hoče obrtništvo, in ko so se obrtniki izjavili za samostojnost, sem dobro vedel, kaj mi je storiti. G. Šimencu pa izjavljam, da se na trgovski zbornici že izdeluje osnutek, kako naj bo izpeljano mojstrsko zavarovanje.

G. Kunstler je nato pojasnil, zakaj so švicarski obrtniki letošnje leto odklonili obvezno obrtniško zavarovanje, nadalje da se mora vpeljati pri bolniških blagajnah 8 urni delavnik za zdravnike (slično kakor v bolnici) in je končno vprašal g. Rebeka, če je res kakor so časopisi pisali, da je obrtništvo do leta 1930. moralo plačevati **25 odstotkov** od osnovnega davka za trgovsko zbornico.

G. Mandelc je poročal o slučaju radi bolniške blagajne, nato o nekem slučaju radi dajanja krediteov za obrtnika in končno o šušmarjih. O šušmarštvu je stvarno razložil nekatere slučaje tudi g. Eppich in je med ostalimi navajal, da imamo v Dravski banovini 5000 šušmarjev ali eno petino neupravičenih obrtnikov.

Končno se je oglasil še g. Pauliček ter je zelo stvarno obrazložil, da je obrtništvo stroka, ki jo ne razume nikdo drugi kakor obrtnik, zato naj se obrtništvo osamosvoji tujega vpliva, ki je največkrat škodljiv pravemu in svobodnemu obrtnemu razvoju. Pozval je tudi navzoče visoke funkcijonarje zbornice, da v kratkem zbornica poroča kaj in kako dela. Ob 11. uri se je uspeli zbor zaključil.

23. X. 1932 ob 9. uri dopoldne se je vršil **sestanek obrtništva v Ribnici.** Navzočih je bilo 53 obrtnikov. Sestanek otvori g. Pičman, pozdravi vse navzoče ter povdarja, da je namen sestanka informirati obrtništvo o delovanju društva ter pripraviti podlago za ustanovitev društvene podružnice. Na tem sestanku pozdravlja g. Rebeka in Krapeža, dasiravno jih ni nihče povabil. Vodstvo sestanka prevzame nato g. Čampa iz Ribnice. Tudi on pozdravi visoka funkcijonarja Trgovske zbornice ter pripominja, da smeta tudi ta dva iznesti svoje mišljenje, da bodo prisotni obrtniki spoznali tudi mišljenje te skupine. Nadalje pozdravi g. Češarka, g. Pičmana, dopisnika Slovenca, Jutra in Obrtnika ter ostale obrtniške tovariše.

Prvi se oglasi k besedi g. Šimenc, ki meni med ostalim sledeče: Obrtništvo je tekom časa izgubilo marsikatero pravico, ki jo je imelo. Tudi novi zakon nas je v marsičem prikrajšal, vendar ga pa še danes ne poznamo toliko, ker se še ni pričel strogo izvajati. Kar smo pa že opazili v njem protiobrtniškega, smo pa vložili proteste in se nam je obljubilo, da se to s pravilniki popravi. Tudi pravila obrtnih zadrug nam popolnoma ne odgovarjajo in se nam je obljubilo, da se tudi ta predelajo. Dolžnost vseh zadrug in vseh obrtnikov je, da opozarjajo pravočasno merodajne oblasti na odkrite nedostatke. Zadrugam je treba podeliti pravico, zatirati šušmarje in to tako, da ima zadruga moč oblasti.

G. Pičman izvaja. Velika potreba obstoja, da se pred napovedjo davka vrše sestanki, na katerih bi morali davčni strokovnjaki razložiti, kako in zakaj se plača davek, kako in zakaj se napoveduje itd. Davčne dajatve se vedno menjujejo in obrtniki tega ne morejo zasledovati; tozadevno bi bila dolžnost skupne zbornice, ki bi vse zadruge s pismenim referatom obvestila, da bi potem lahko načelniki dalje članstvo opozorili. Nadalje priporoča propagiranje obrtniških domačih izdelkov med obrtništvom in višjo carinsko zaščito pred uvozom tujega produkta.

Nato se oglasi k besedi član Trgovske zbornice g. Češarek. Pravi, da so že večkrat vprašali g. predsednika TOI. zbornice radi objavljenih denarnih izdatkov, vendar pa do sedaj še niso dobili pojasnila. Za vse predloge, ki so bili izdelani od referentov (neobrtnikov), ni bilo na plenarnih sejah nikakega ugovora in so se vedno sprejeli. Osnutek za mojstersko zavarovanje izdeluje dr. Pless. Nadalje pravi, da tudi obrtniki sami podpirajo šušmarje, ker je izdelek pri šušmarju cenejši kakor pri davkoplačevalcu. Davkoplačevalcem je za davčna pojasnila in napovedi vedno na razpolago.

G. Čampa povdarja, da se vse bori proti šušmarjem, istočasno jih pa vse podpira. Danes ima skoraj vsak tretji čevljar Bata čevlje, vsak kovač rabi inozemske vijake, mojstri krijejo pomočnike, da šušmarijo itd. Nadalje pravi g. Češarek, da se da vse lepo in mirno urediti, jaz Vam pa povem tale slučaj. Imel sem previsoko odmerjeni davek; hodil sem od enega gospoda do drugega in ga prosil za revizijo. Vsi so se izgovarjali in me pošiljali naprej. Končno sem pa odločneje nastopil in dosegel sem svoj namen.

Vidite obrtniki, treba nam je več obrtniškega ponosa in samozavesti, pa nas bodo pričeli upoštevati.

Kdor pošteno misli, je z nami, kdor nima sebičnih namenov se nam lahko pridruži.

Nato povzame besedo g. Rebek in izvaja. Vsi delavci so organizirani in to od obrtnikov, industrijcev in trgovcev. Svojo organizacijo imenujejo „Delavsko Zbornico". Ravno tako so pa lahko organizirani obrtniki pri trgovcih in industrijcih, ker ti razumejo obrtniške težnje itd. Končno je napadel g. Šimenca, ker se je zavzel za vrtnarske obrtnike, kateri prodajajo italijanske cvetlice.

G. Šimenc mu je odgovoril. Vemo, da se Vi in Vaš „Obrtni Vestnik" zavzemate za onega gospoda, ki je uvozil pol vagona čebulic za tulipane iz Holandske in hoče sedaj te čebulice prodati vrtnarjem, Vi mu pa hočete pomagati tako, da prepoveste posamezniku kupovati cvetlice v inozemstvu. To je Vaše delo za obrtnika.

Povem tole, kot načelnik vrtnarske zadruge. Vi ste nam dali klofuto od ene strani, vendar pa upamo, da dobite trojno nazaj. Ker nas tako zastopate in toliko od tega zastopanja razumete, zato ste tudi ves obrtniški stan uničili. Godijo se sedaj take gorostasnosti v obrtniških vrstah, da se mora sramovati tega vse obrtništvo. Samo slučaj, da je eden glavnih voditeljev obrtništva radi svojega stanovskega dela obsojen, nam da mnogo misliti in odkriva značaj vaše mentalitete.

G. Ložar vpraša navzoče visoke funkcijonarje zbornice, naj povedo, koliko plačuje obrtništvo v Ribnici za zbornice in koliko je zbornica TOI. dala za ribniške obrtnike. Končno meni: „Bodimo sami svoji gospodarji v Obrtniških zbornicah in v naših obrtniških vrstah."

G. Krapež je nato poročal o delovanju davčne komisije, katere član je in meni končno, da kar obrtniki pri zbornici sklenejo, se pozneje od drugih ne potrdi.

Nato povzame besedo g. Pičman ter stavi zelo važno vprašanje g. Rebeku in Krapežu glede odstopa g. Franchettija iz TOI. in druge pomembne stvari, katerim odgovorom pa sta se gospoda obrtnika brez slovesa lepo izmuznila na ta način, da sta jo enostavno še pred zaključkom sestanka odkurila, ker sta uvidela, da je celokupno obrtništvo za samostojno obrtno zbornico in obsoja njihovo zbegovanje med obrtništvom.

Ob 12. uri je bilo razpravljanje zaključeno.

Položnico za poravnavo naročnine lista »Obrtnik« ste založili. Poiščite jo takoj in nakažite Din 30.— še danes, da zopet ne pozabite.

Rebek v Laščah

Ob ½2. uri 23. X. je bil napovedan sestanek obrtništva v Velikih Laščah, pod okriljem „Društva jugoslovanskih obrtnikov". Pred tem sestankom je pa delovala nevidno poznana rovarska družba neobrtnikov, ker so se gospodje, ki so dobro plačani bali, da bi obrtništvo v Laščah zvedelo resnico. Na vprašanja, ki so jim bila stavljena v Kočevju in v Ribnici, so ostali dolžni odgovor, kar so pa odgovarjali, so pa pokopali v blato nejasnosti. Zato so smatrali za neobhodno potrebno, da g. Rebek, Krapež, Lenarčič in Zidar skličejo eno uro pred pravilno sklicanim našim sestankom svoj predsestanek v neko gostilno, na katerem se je organiziralo tudi nekaj neodgovornih razgrajačev, kako splošni obrtniški sestanek v šoli onemogočiti, da ne bi obrtništvo zvedelo za grehe nasprotnikov in njih zagovornikov, kajti dobro so se zavedali, če obrtništvo tudi v Laščah sliši to, kakor v Ribnici, da potem so odpravili za vedno. Nakana se jim je posrečila s pomočjo g. Lenarčiča in kmečkih neodgovornih fantov in nekaj nerazsodnih obrtnikov.

Malo pred 2. uro otvori g. Pičman obrtniški sestanek in pozdravi vse navzoče. Ni pa še končal s pozdravi, ko so že začeli tuliti, Rebek svetnik zbornice, podpredsednik OUZD, svetnik mestnega magistrata v Ljubljani itd., ter Krapež in Lenarčič, da se ni slišalo, kaj govori g. Pičman. G. Pičman je hotel predati vodstvo sestanka tamkajšnjemu obrtniku in zadružnemu načelniku g. Gačniku, vendar so pa Rebek s svojo drhaljo tako vreščali, da ni bilo čuti besede.

Gg. Rebek, Krapež in Lenarčič so vpili, kravalizirali vedno bolj in hujskali svoje pivske tovariše. Povdarjalo se je, da bo na tem sestanku dobil besedo vsak, kakor jo je dobil tudi v Kočevju in v Ribnici, Gg. Rebeku, Krapežu in Lenarčiču pa se je vidno šlo za tem, da se obrtništvu ne sme pojasniti resnice o njih delu v trgovski zbornici, zato so drugim v vzgled še naprej kričali. Ker se je bilo bati, da bo obrtništvo dejansko nastopilo proti nepovabljenim Rebeku in Krapežu z ozirom na njihov zahrbten in neparlamentaren izzivalen nastop, je g. Pičman sestanek odpovedal.

Obrtništvo se je zgražalo nad nastopom takih vsiljenih zastopnikov, nato pa so se podali z gospodom Pičmanom na čelu v gostilno na prijateljski razgovor, kjer se je sklenilo oživeti v tem kraju podružnico društva jugoslovanskih obrtnikov.

G. Rebek je pa za plačilo napojil svojo gardo z vinom in kričal: „Mi smo tisti, ki podpiramo gostilničarsko gospodarstvo, živjaaa!" Nato je prišel med nje tudi g. Krapež, katerega so imenovali kmečki fantje „general smrti".

V dvorani Narodnega doma v Brežicah se vrši dne 20. XI. t. l. ob ½10. uri obrtniško zborovanje za vse Spodnje Zasavje. Zborovanje ima predvsem protišušmarsti značaj, po možnosti se bo pa razpravljalo tudi o drugih važnih stanovskih vprašanjih.

Tovariši obrtniki in obrtnice vabimo Vas in vsakega.

Obrtniško društvo v Brežicah.

Diselmotor ali motor na surovo olje

Ime tega motorja izvira po iznajditelju Dieselju. Njegov motor zada možnost, rabiti za pogonsko silo surovo ali težko olje, ki je mnogo cenejše od bencina in bencola ali takozvanih olj z nizkim vreliščem. Ker se rabi za pogon motorjev na svetu do 15 krat več bencina, kakor surovega olja, je cena za težko olje skoraj 8 krat nižja od bencina, dasiravno imata oba gorilna produkta isto zgorilno vrednost.

Težko olje se ne da pomešati z zrakom tako lahko, kakor bencin ali bencol potom motorskega razplinjača (Vergaser), to pa zato, ker je gosto tekoče. Vsled tega se je moralo misliti na način uporabe težkega olja tako, da se ne napravi mešanica zunaj celindra kakor pri bencinskem motorju, temveč šele v cilindru. Znano je, če stisnemo zrak v zaprtem celindru z batom, da nastane pri tem toplota. Ta toplota se stopnjuje in narašča s tem kolikor več se stisne zaprti zrak v cilindru. Ako stisnemo zrak tako močno, da doseže njegova vročina toliko stopinj, da se v njem vname surovo olje, je podana možnost zgorenja. To se je tudi pri motorju na težko olje izrabilo s tem, da se ubrizga v tako stisnjen razžaren zrak v cilindru surovo olje. To je delovni princip Dieselnovega motorja. Zrak se mora stisniti v cilindru na 26—40 atmosfer (1 atmosfera je pritisk 1 kg na 1 cm², 2 atmosferi sta 2 kg pritiska na 1 cm², 3 atmosfere so 3 kg nana 1 cm² itd.), da se vname surovo olje v njem. Ker mora celinder vzdržati visoke pritiske, se jih mora napravljati zelo močne, da vzdrže tako napetost.

Da se ubrizga surovo olje v 40 atmosfer stisnjen zrak v cilindru, se rabi za stiskanje olja 270—300 atmosfer močna pumpa. Gradijo se v večini dvokatne mašine. To so take, da se vrši eksplozija v cilindru pri vsakem gibu bata navzdol.

Od vseh strojev sedanjosti izrabijo dieselmotorji najbolj vso energijo olja pri njegovem zgorevanju, zato so do sedaj najekonomičnejše mašine sedanjosti.

Rabijo se za pogon ladij, pogon tovarniških transmisij, elektraren, za pogon avtomobilov, areoplanov itd.

Pri vožnji avtomobila 60.000 km je dieseljev motor proti bencinskemu motorju za 12 odstotkov cenejši.

Dipl. teh. Kunstler.

V zadnjem času se je v Švici podelil patent za izdelovanje pohištva iz umetne smole „bakelita" (phenolen in formalin). To je materijal, iz katerega napravljajo razne doze, ročaje itd. za elektrotehniško uporabo.

Zdrobljena umetna smola se segreje na 150 do 180 stopinj Celzija, pri kateri toploti je gosto tekoča in se jo stiska v odgovarjajoče forme. Med smolo se pomeša predivova vlakna, da so plošče bolj trdne.

Naš obrtniški koledar

Društvo jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani se je v izvajanju svojega podrobnega programa odločilo, da izda za l. 1933. svoj obrtniški koledar. Funkcijonarji društva, ki so bili po večini člani bivše Zveze obrtnih zadrug, ki je izdajala, kakor znano tudi svoj koledar, so se smatrali moralno obvezani, da v tem pogledu nadaljujejo stvarno delo bivše Zveze s tem, da bo obrtništvo navzlic temu prejelo v letu 1933. svoj tradicijonalni koledar.

Naš obrtniški koledar za leto 1933. bo brezdvomno strokovno in tehnično dovršen, našemu društvu pa bo ostala prijetna zavest, da more tudi v tem pogledu uspešno služiti in koristiti obrtništvu.

Koledar bo obsegal poleg običajnega koledarja samega mnogo dragocene strokovne in idejne vsebine, ki bo mogla uspešno koristiti vsem obrtniškim panogam, ter bo tvoril koledar takorekoč žepni in priročni leksikon za našega obrtnika.

Oblika koledarja in njegova izdelava bosta izbrana, prvovrstna in vabljiva za še tako razvajeno oko.

Cena koledarju bo zmerna ter ne bo presegala cene dosedaj izhajajočega koledarja bivše Zveze obrtnih zadrug.

Naš obrtniški koledar bo tvoril za vsakega našega obrtnika krasno in praktično darilo za novo leto, ki naj bo dokaz naše obrtniške samozavesti, zrelosti in kulturne stopnje. S ponosom ga bo mogel vtakniti sleherni zavedni obrtnik v svoj žep, da mu bo služil kot dokument njegove neodvisne in napredne volje.

Koledar naročajte pri „Društvu jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani, Borštnikov trg 1. Sprejmite ga kot stvarni izraz Vaše lastne obrtniške volje do neumorne delavnosti in napredka našega obrtniškega stanu. Pokažimo tudi v tem slučaju obrtniki, da nas veže skupna misel in da znamo to svojo misel tudi na dostojen in kulturen način reprezentirati v javnosti. Najlepši izraz in dokaz za to pa naj bo naš obrtniški koledar za l. 1933., s katerim stopamo pred našega obrtnika, v zavesti, da polagamo tako kamen na kamen k zgradbi naše obrtniške osamosvojitve.

Avstrijska zveza obrtnikov je predlagala in izdelala resolucijo, ki vsebuje med drugimi tudi sledeč zahteve:

Pri ponudbah in ofertnih licitacijah se mora zavrniti vse one ponudbe obrtnih izdelkov, ki so stavljene nižje, kakor je izdelek vreden v režijski ceni.

Vplačilo za bolniško, nezgodno in starostno zavarovanje delavcev ne sme presegati 5 odstotkov zaslužka uslužbenca. Obrtne zadruge morajo imeti pravico, pošiljati svoje delegati na seje uprave bolniške blagajne.

Zveza ženskih obrti v Švici je na seji delegatinj sklenila sledeče: Vodi naj se statistika, katere obrti rabijo in lahko zaposlijo večji dotok novih učenk. Ta dotok naj se usmeri na one vrste poklicev, ki daje boljši zaslužek.

Za vsako stroko naj zadruge izdelajo strokoven učni program za vajeniške nadaljevalne šole. Ta program naj odgovarja stroki in naj se vrši pouk v času, katerega določijo obrtniki. Končno zahtevajo obrtnice, da se mora zastopnice ženske obrti pritegniti k razpravam, kadar se sklepa o novem obrtnem zakonu.

Upravni svet Zveze avstrijskih obrtnikov je sklenil, da prevzame zastopstvo in uveljavljanje obrtniških teženj v parlamentu krščansko-socijalistična stranka, ker ta predstavlja v Avstriji številčno najmočnejšo skupino.

*

Ako se spusti neko cev, najsibode ta iz kovine, lesa ali papirja, pada ta cev vedno vodoravno na tla in nikdar na odprtino. To so izrabili v novejšem času tudi pri aeroplanih, da so ti bolj varni in stabilni v zraku.

*

V Avstriji je imenovana posebna komisija, ki bo prekontrolirala rentabilnost državnih in javnoupravnih obrtnih podjetij. Komisijo tvorijo obrtniki, industrijci, trgovci in zastopniki delavcev.

Vsled zasledovanja ponarejevalcev podpisov v „Obrtnem Vestniku", se je list nekoliko zakasnil, kar naj nam cenj. naročniki oproste!

Tiskali J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Zahtevamo znižanje najemnin za naše delavnice.